

“Təsdiq edilmişdir”
Azərbaycan Respublikasının
Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsi
Qərar № 01
“03” avqust 2011- ci il

Sədr

R. Aslanlı

(QKDK-nın 12.12.2012-ci il tarixli 18 №-li və
18.12.2013-cü il tarixli 5 №-li Qərarlarının redaksiyasında)

**İnvestisiya fondunun kapitalının formalaşdırılmasına, fondun aktivlərinin
tərkibi, strukturu və idarə olunmasına tələblər haqqında
Qaydalar**

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qaydalar “İnvestisiya fondları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 5 mart tarixli 70 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsi haqqında” Əsasnaməyə müvafiq olaraq hazırlanmışdır.

Bu Qaydalarda istifadə olunmuş əsas anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

1.1.1. İƏİT ölkələri – İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatına üzv olan ölkələrdir;

1.1.2. pul vəsaitləri – nağd pul vəsaitləri, həmçinin tələb olunanadək əmanət və depozitlərdir;

1.1.3. pul bazarı alətləri – tədavül müddəti bir ilədək olan qiymətli kağızlardır (istiqrazlar, notlar, depozit sertifikatları);

1.1.4. yüksək dərəcəli kredit reytingi – ən azı “AA-” (“Standard&Poor’s” və “Fitch” reyting agentliklərinin klasifikasiyasına görə), “Aa3” (“Moody’s” reyting agentlikliyinin klasifikasiyasına görə) və ya digər reyting agentliklərinin bu reyting dərəcələrinə ekvivalent olan uzunmüddətli kredit reytingi dərəcəsidir;

1.1.5. investisiya dərəcəli kredit reytingi – ən azı “BBB-” (“Standard&Poor’s” və “Fitch” reyting agentliklərinin klasifikasiyasına görə), “Baa3” (“Moody’s” reyting agentlikliyinin klasifikasiyasına görə) və ya digər reyting agentliklərinin bu reyting dərəcələrinə ekvivalent olan uzunmüddətli kredit reytingi dərəcəsidir;

1.1.6. kotirovka – qiymətli kağızlarının alınması, yaxud da satılması üçün hərrac iştirakçısının təklif etdiyi qiymətdir;

1.1.7. listing – emitentin qiymətli kağızlarının fond birjasının kotirovka vərəqələrinə daxil edilməsi prosedurudur;

1.1.8. kotirovka vərəqəsi – listing prosedurasını keçmiş qiymətli kağızların (qiyməti və rekvizitləri də göstərilməklə) siyahısıdır;

1.1.9. indeks – tərkibinə daxil olan qiymətli kağızların orta ölçülmüş kapitallaşması nəzərə alınmaqla hesablanan göstəricidir;

1.1.10. korporativ qiymətli kağızlar – kommersiya təşkilatları, habelə paylı investisiya fondları tərəfindən emissiya edilən qiymətli kağızlardır.

2. İnvestisiya fondunun və idarəçinin fəaliyyətinə dair əsas tələblər

2.1. Səhmdar investisiya fondunun nizamnamə kapitalının və paylı investisiya fondunun formalaşdırılmasının baş tutmuş hesab edilməsi üçün yetərli olan kapitalın minimum məbləği 500 000 (beş yüz min) AZN həcmində müəyyən edilir.

- 2.2.** Səhmdar investisiya fondunun nizamnamə kapitalının ödənilməsi yalnız pul vəsaitləri ilə həyata keçirilir.
- 2.3.** Səhmdar investisiya fondunun nizamnamə kapitalının formalaşdırılması və ya artırılması zamanı səhmlərinin yerləşdirilməsindən daxil olmuş pul vəsaitləri depozitarda açılmış xüsusi hesabda yığılır. Bu vəsaitlər səhmlərin emissiyasının yekunları haqqında hesabat dövlət qeydiyyatına alınana qədər yalnız banklarda depozit şəklində və ya qısamüddətli dövlət qiymətli kağızlarına yerləşdirilə bilər.
- 2.4.** Emissiyanın yekunları haqqında hesabat dövlət qeydiyyatına alındıqdan sonra həmin vəsaitlər fondun investisiya bəyannaməsinə uyğun yerləşdirilə bilər.
- 2.5.** Səhmdar investisiya fondunun nizamnamə kapitalının formalaşdırılması və dəyişdirilməsinə dair digər məsələlər səhmdar cəmiyyətlərinə dair müvafiq qanunvericiliklə tənzimlənir.
- 2.6.** Aktivlərin idarə edilməsini həyata keçirən şəxs (bundan sonra – idarəçi) nizamnamə kapitalının minimum məbləği 125000 (yüz iyirmi beş min) AZN həcmində müəyyən edilir. İdarəçinin idarəetməsində olan aktivlərin həcmi 10000000 (on milyon) manatdan artıq olduqda, idarəçi həmin məbləğdən hər bir 200000 (iki yüz min) manata görə öz məcmu kapitalını artırılan məbləğin 0.625 faiz həcmində artırmalıdır. Məcmu kapitalın artırılan hissəsi 2000000 (iki milyon) manata çatdıqda məcmu kapitalın artırılması tələb olunmur.
- 2.7.** Aktivlərin idarəedilməsi üzrə fəaliyyəti həyata keçirən hüquqi şəxslərin ştatında azı 3 (üç) nəfər aktivlərin idarəedilməsi üzrə fəaliyyətini həyata keçirməsi ilə bağlı ixtisas şəhadətnaməsinə malik olmalıdır.
- 2.8.** İnterestsiz fondun idarəedilməsi ilə bağlı xərcləri illik 5%-dan artıq ola bilməz;
- 2.9.** Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı yanında Maliyyə Monitoring Xidməti tərəfindən müəyyən edilmiş “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasında, terrorçuluğun maliyyələşdirilməsində, transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığı, habelə silahlı separatizmi, ekstremizmi və mizadçılıq dəstəkləməkdə, narkotik vasitələrin və ya psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsində iştirakı ehtimal olunan, maliyyə

əməliyyatlarının aparılması zamanı eyniləşdirmə məlumatlarının açıqlanması tələb olunmayan dövlətlər (ərəzilər)” Siyahısında qeyd edilən offşor zonalarda qeydiyyatda alınmış və ya təsisçiləri, mühüm iştirak payının sahibləri və benefisiarları belə zonalarda qeydiyyatda alınmış şəxslər səhmdar investisiya fondunun və idarəçinin təsisçiləri və ya səhmdarları ola bilməzlər.

3. Investisiya fondunun aktivlərinin tərkibinə dair tələblər

3.1. İnvestisiya fondunun adında və investisiya bəyannaməsində aktivlərin tərkibindən asılı olaraq hansı qrupa aid olduğu göstərməlidir.

3.2. Investisiya fondları aktivlərinin tərkibinə əsasən aşağıdakı qruplara bölünürlər:

3.2.1. borc alətləri investisiya fondları;

3.2.2. sərmayə investisiya fondları;

3.2.3. qarışıq investisiya fondları;

3.2.4. daşınmaz əmlak investisiya fondları;

3.2.5. indeks investisiya fondları.

3.3. Borc alətləri investisiya fondlarının aktivlərinin tərkibinə aşağıdakılar daxil ola bilər:

3.3.1. pul vəsaitləri;

3.3.2. bank depozitləri;

3.3.3. dövlət qiymətli kağızları;

3.3.4. bələdiyyə qiymətli kağızları;

3.3.5. korporativ istiqrazlar.

3.4. Sərmayə investisiya fondlarının aktivlərinin tərkibinə aşağıdakılar daxil ola bilər:

3.4.1. pul vəsaitləri;

3.4.2. bank depozitləri;

3.4.3. səhmlər;

3.4.4. səhm üzrə törəmə qiymətli kağızlar;

- 3.4.5. açıq və interval paylı investisiya fondlarının payları;
- 3.4.6. hüquqi şəxslərin nizamnamə kapitalında iştirak payı.
- 3.5. Qarışıq investisiya fondlarının aktivlərinin tərkibinə aşağıdakılar daxil ola bilər:
 - 3.5.1. pul vəsaitləri;
 - 3.5.2. bank depozitləri;
 - 3.5.3. dövlət qiymətli kağızları;
 - 3.5.4. bələdiyyə qiymətli kağızları;
 - 3.5.5. korporativ istiqrazlar;
 - 3.5.6. səhmlər;
 - 3.5.7. törəmə qiymətli kağızlar;
 - 3.5.8. açıq və interval paylı investisiya fondlarının payları.
- 3.6. Daşınmaz əmlak investisiya fondlarının aktivlərinin tərkibinə aşağıdakılar daxil ola bilər:
 - 3.6.1. bank depozitləri;
 - 3.6.2. dövlət qiymətli kağızları;
 - 3.6.3. bələdiyyə qiymətli kağızları;
 - 3.6.4. daşınmaz əmlak;
 - 3.6.5. daşınmaz əmlak üzrə törəmə qiymətli kağızlar;
 - 3.6.6. investisiya fondlarının payları.
- 3.7. İndeks investisiya fondlarının aktivlərinin tərkibinə aşağıdakılar daxil ola bilər:
 - 3.7.1. pul vəsaitləri;
 - 3.7.2. bank depozitləri;
 - 3.7.3. indeksin hesablama bazasına daxil olan qiymətli kağızlar.
- 3.8. Açıq paylı investisiya fondları aktivlərinin tərkibinə görə hansı qrupa aid olduğundan asılı olmayaraq aşağıdakılara investisiya edə bilərlər:
 - 3.8.1. pul vəsaitləri;
 - 3.8.2. qısamüddətli bank depozitləri;

3.8.3. Azərbaycan Respublikasının və İƏİT ərazisində fəaliyyət göstərən fond birjalarında ticarət olunan pul bazarı alətləri;

3.8.4. Azərbaycan Respublikasının ərazisində fəaliyyət göstərən fond birjalarında birinci dərəcəli kotirovka vərəqələrinə daxil edilmiş qiymətli kağızlar;

3.8.5. yüksək dərəcəli kredit reytinginə malik olan və İƏİT ölkələrinin ərazisində fəaliyyət göstərən fond birjalarında listingə daxil edilmiş emitentlərin qiymətli kağızları.

3.9. İnterval paylı investisiya fondları aktivlərinin tərkibinə görə hansı qrupa aid olduğundan asılı olmayaraq aşağıdakılara investisiya edə bilərlər:

3.9.1. pul vəsaitləri;

3.9.2. qısa və ortamüddətli bank depozitləri;

3.9.3. Azərbaycan Respublikasının və İƏİT ölkələrinin dövlət və bələdiyyə qiymətli kağızları;

3.9.4. Azərbaycan Respublikasının ərazisində fəaliyyət göstərən fond birjalarında listinginə daxil edilmiş emitentlər tərəfindən emissiya edilmiş qiymətli kağızlar;

3.10.5. investisiya dərəcəli kredit reytinginə malik olan və İƏİT ölkələrinin ərazisində fəaliyyət göstərən fond birjalarında listingə daxil edilmiş emitentlərin qiymətli kağızları.

3.10. Qapalı paylı investisiya fondları aktivlərinin tərkibinə görə hansı qrupa aid olduğundan asılı olmayaraq aşağıdakılara investisiya edə bilərlər:

3.10.1. pul vəsaitləri;

3.10.2. bank depozitləri;

3.10.3. dövlət və bələdiyyə qiymətli kağızları;

3.10.4. korporativ qiymətli kağızlar;

3.10.5. çıxarılıb.

3.10.6. daşınmaz əmlak;

3.10.7. hüquqi şəxslərin nizamnamə kapitalında iştirak payı.

3.11. Səhmdar investisiya fondları aktivlərinin tərkibinə görə hansı qrupa aid olduğundan asılı olmayaraq aşağıdakılara investisiya edə bilərlər:

3.11.1. pul vəsaitləri;

- 3.11.2. bank depozitləri;
- 3.11.3. dövlət və bələdiyyə qiymətli kağızları;
- 3.11.4. korporativ qiymətli kağızlar;
- 3.11.5. daşınmaz əmlak;
- 3.11.6. hüquqi şəxslərin nizamnamə kapitalında iştirak payı.

4. İnvestisiya fondlarının aktivlərinin strukturuna dair tələblər

4.1. Borc alətləri investisiya fondları qrupuna aid olan investisiya fondlarının aktivlərinin strukturu bir təqvim ayının iş günlərinin azı üçdə ikisində aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:

- 4.1.1. bir kredit təşkilatında depozit olunmuş pul vəsaitlərinin həcmi fondun aktivlərinin 25%-dən artıq olmamalı;
- 4.1.2. bir emitentin istiqrazlarının (dövlət qiymətli kağızları istisna olmaqla) həcmi fondun aktivlərinin 10%-dən artıq olmamalı;
- 4.1.3. emitentin bir istiqraz buraxılışının 50%-dən artıq hissəsinə sahib olmamalı;
- 4.1.4 pul vəsaitlərinin həcmi fondun aktivlərinin 30%-dən artıq olmamalıdır.

4.2. Sərmayə investisiya fondları qrupuna aid olan investisiya fondlarının aktivlərinin strukturu bir təqvim ayının iş günlərinin azı üçdə ikisində aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:

- 4.2.1. bir kredit təşkilatında depozit olunmuş pul vəsaitlərinin həcmi fondun aktivlərinin 10%-dən artıq olmamalı;
- 4.2.2. çıxarılıb;
- 4.2.3. çıxarılıb;
- 4.2.4. Azərbaycan Respublikasından kənar fəaliyyət göstərən fond birjalarında listinqdən keçmiş səhmlərin məbləği fondun aktivlərinin 70%-dən artıq olmamalı;
- 4.2.5. çıxarılıb;
- 4.2.6. paylı investisiya fondlarının investisiya paylarının həcmi fondun aktivlərinin 30 %-dən artıq olmamalı;
- 4.2.8 pul vəsaitlərinin həcmi fondun aktivlərinin 30%-dən artıq olmamalıdır.

4.3. Qarışıq investisiya fondları qrupuna aid olan investisiya fondlarının aktivlərinin strukturu bir təqvim ayının iş günlərinin azı üçdə ikisində aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:

4.3.1. bir kredit təşkilatında depozit olunmuş pul vəsaitlərinin həcmi fondun aktivlərinin 25%-dən artıq olmamalı;

4.3.2. fondun aktivinə daxil olan səhmlərin həcmi fondun aktivlərinin 40%-dən artıq olmamalı;

4.3.3. fondun aktivinə daxil olan korporativ istiqrazların həcmi fondun aktivlərinin 40%-dən artıq olmamalı;

4.3.4. fondun aktivinə daxil olan investisiya fondlarının paylarının həcmi fondun aktivlərinin 40%-dən artıq olmamalı;

4.3.5. fondun aktivinə daxil olan törəmə qiymətli kağızların həcmi fondun aktivlərinin 20%-dən artıq olmamalı;

4.3.6. bir emitent tərəfindən emissiya edilmiş qiymətli kağızlarının fondun aktivlərindəki ümumi həcmi (dövlət qiymətli kağızları istisna olmaqla) fondun aktivlərinin 10%-dən artıq olmamalı;

4.3.7. müddətli depozitlərin, dövlət qiymətli kağızlarının və bələdiyyə qiymətli kağızlarının ümumi məbləği fondun aktivlərinin 40%-dən artıq olmamalı;

4.3.8. emitentin nizamnamə kapitalındakı fondun iştirak payı 10%-dən artıq olmamalı;

4.3.9. emitentin bir istiqraz buraxılışının 50%-dən artıq hissəsinə sahib olmamalı

4.3.10. paylı investisiya fondlarının investisiya paylarının həcmi fondun aktivlərinin 30 %-dən artıq olmamalı;

4.3.11. pul vəsaitlərinin həcmi fondun aktivlərinin 30%-dən artıq olmamalıdır.

4.4. Daşınmaz əmlak investisiya fondları qrupuna aid olan investisiya fondlarının aktivlərinin strukturu bir təqvim ayının iş günlərinin azı üçdə ikisində aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:

4.4.1. bir kredit təşkilatında depozit olunmuş pul vəsaitlərinin həcmi fondun aktivlərinin 25%-dən artıq olmamalı;

4.4.2. müddətli depozitlərin, dövlət qiymətli kağızlarının və bələdiyyə qiymətli kağızlarının ümumi məbləği fondun aktivlərinin 40%-dən artıq olmamalı.

4.4.3. paylı investisiya fondlarının investisiya paylarının sayı həmin fondun investisiya paylarının 30 %-dən artıq olmamalı;

4.4.4. pul vəsaitlərinin həcmi fondun aktivlərinin 30%-dən artıq olmamalıdır.

4.5. İndeks investisiya fondları qrupuna aid olan investisiya fondlarının aktivlərinin strukturu bir təqvim ayının iş günlərinin azı üçdə ikisində aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:

4.5.1. bir qiymətli kağızın fondun aktivlərindəki payı ilə həmin qiymətli kağızın investisiya bəyannaməsi ilə müəyyən olunmuş indeksdəki payı arasındakı fərq 3%-dən artıq olmamalı;

4.5.2. pul vəsaitlərinin həcmi fondun aktivlərinin 20%-dən artıq olmamalıdır.

4.6. Investisiya fondunun (indeks fondları istisna olmaqla) aktivlərinin ən azı 25%-i Azərbaycan Respublikasının ərazisində yatırılmalıdır.

5. Investisiya fondunun xalis aktivlərinin, habelə payın (səhmin) cari (geri alınma) dəyərinin hesablanmasına dair tələblər

5.4. Paylı fondun formalaşdırılması müddəti başa çatdıqdan sonra xalis aktivlərin dəyərinin hesablanması və bu barədə məlumatın açıqlanması aşağıdakı qaydada həyata keçirilir:

5.1.1. açıq paylı investisiya fondları üzrə – həftədə azı bir dəfə, payların satışı və geri satın alınması üzrə sifarişlərin qəbulu müddətinin başa çatdığı gün;

5.1.2. interval paylı investisiya fondları üzrə – ayda bir dəfə, habelə payların satışı və geri satın alınması üzrə sifarişlərin qəbulu müddətinin başa çatdığı gün;

5.1.3. qapalı paylı investisiya fondları üzrə – fondun qaydalarına uyğun olaraq, fondun qaydalarına əlavə və dəyişikliklər edilməsi və ya fondun ləğvi ilə bağlı payların geri satın alınması halında isə, müvafiq sifarişlərin qəbulunun başlandığı gün.

5.2. Səhmdar investisiya fondunun səhmlərinin geri satın alınması ilə bağlı elan verilməzdən əvvəl səhmdar investisiya fondu və ya idarəçi həmin səhmlərin geri alınma qiymətini hesablamalıdır.

5.3. İntestisiya fondunun xalis aktivlərinin dəyəri aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$NAV = \sum_{i=1}^l A_i - \sum_{i=1}^m L_i$$

NAV – xalis aktivlərin dəyəri;

A_i – investisiya fondunun idarəetmədə olan hər bir aktivinin hesablanmış dəyəri;

L_i – investisiya fondunun idarəetmə ilə bağlı hər bir öhdəliyinin hesablanmış dəyəri;

l – investisiya fondun aktivlərinin ümumi sayı;

m – investisiya fondunun öhdəliklərinin ümumi sayı.

5.4. İntestisiya fondunun bir payının cari dəyəri və ya bir səhminin geri satın alınma dəyəri aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$CV_t = \frac{NAV_t}{n_t}$$

NAV_t – investisiya fondunun xalis aktivlərin hesablanma vaxtına olan (cari) dəyəri;

CV_t – investisiya fondun bir payının cari dəyəri və ya bir səhminin geri alınma dəyəri;

n_t – emissiya edilmiş payların (səhmlərin) cari sayı;

t – investisiya fondunun xalis aktivlərinin və bir payının (səhminin) dəyərinin hesablanması vaxtı.

6. Səhmdar investisiya fondunun

investisiya bəyannaməsinin sadələşdirilmiş formasına dair tələblər

6.1. Səhmdar investisiya fondlarının investisiya bəyannaməsinin sadələşdirilmiş formasında aşağıdakı məlumatlar olmalıdır:

- 6.1.1. investisiya fondunun, idarəçinin, depozitarın və auditorun tam adı, lisenziyasının rekvizitləri və yerləşdiyi ünvan;
- 6.1.2. qiymətləndiricinin tam adı və yerləşdiyi ünvan;
- 6.1.3. investisiya fondunun investisiya sahələri və aktivlərinin diversifikasiyası şərtləri;
- 6.1.4. müştərinin və fondun aktivləri hesabına ödəniləcək müxtəlif mükafatlar, xərclər və xidmət haqları haqda məlumat və onların maksimum həcmi;
- 6.1.5. dividendlərin ödənilməsi qaydası;
- 6.1.6. investisiya bəyannaməsinin və fondun fəaliyyətinə dair digər məlumatların əldə ediləcəyi mənbə.

7. Risklər haqqında xəbərdarlıq sənədinə dair tələblər

- 7.1. İdarəçi, səhmdar investisiya fondu, yaxud payların və səhmlərin satışını həyata keçirən peşəkar iştirakçı investorlara risklər haqqında xəbərdarlıq sənədini təqdim edir və investorlara bu sənədlə tanış olub imzaladıqdan sonra payların və ya səhmlərin satışını həyata keçirir.
- 7.2. Investisiya fondlarının “Risklər haqqında Xəbərdarlıq” sənədində aşağıdakı məlumatlar öz əksini tapmalıdır:
 - 7.2.1. aşağıdakı məzmununda mətn:

“İnvestisiya fondlarına kapital qoyuluşu təminatlı gəlirlər vəd etmir. Sizin ilkin kapitalınızın və sonradan əldə etdiyiniz gəlirinizin, fonddan çıxdığınız zaman xalis aktivlərin bir paya/səhmə düşən miqdarından asılı olaraq, bir hissəsi və ya hamısı itirilə bilər.”;
 - 7.2.2. investisiya fondun buraxdığı pay və ya səhmlərin cari dəyərinin hesablanması qaydası;
 - 7.2.3. müştərinin investisiya fondun buraxdığı pay və ya səhmləri əldə etməklə məruz qalacağı risklərin növləri haqqında məlumat:
 - 7.2.3.1. faiz dərəcəsi riski - faiz dərəcəsinin dəyişməsi nəticəsində fondun aktivlərinin dəyərində olan dəyişmələr vasitəsilə itkilərə məruz qalması;

- 7.2.3.2. ümumi bazar riski - qiymətli kağızların qiymətinin dəyişməsi nəticəsində investisiya portfelinin dəyərinin azalması və investorların itki riski;
- 7.2.3.3. likvidlik riski - investorların investisiya fondlarının qeyri likvid alətlərə investisiyasından əmələ gələn və pula çevrilməsi zamanı məhdudiyətlər və itkilərə məruz qalması halı;
- 7.2.3.4. kredit/defolt riski - investisiya fondlarının əməliyyat apardığı tərəflərin defolt etməsi və öhdəliklərini yerinə yetirməməsindən əmələ gələn investor riskləri;
- 7.2.3.5. reinvestisiya riski - fondların investisiya etdiyi qiymətli kağızların tədavül müddətinin başa çatması nəticəsində digər alətlərə etdiyi investisiyalardan daha az gəlir əldə etməsi nəticəsində investorların nisbi itki riski;
- 7.2.3.6. xarici valyuta riski - investorların xarici valyuta məzənnələrində olan dəyişmələr nəticəsində itkilərə məruz qalması halı;
- 7.2.3.7. ölkə riski - hər hansı ölkənin sosial, siyasi və ya iqtisadi vəziyyətinin dəyişməsi ilə əlaqədar həmin ölkənin qiymətli kağızlarının dəyərinin kəskin dəyişməsi nəticəsində investorların məruz qalacağı risklər;
- 7.2.4. müştərinin məruz qalacağı risklərlə bağlı digər məlumatlar.